

Decyzja
Prezydium KK
nr 27/21

ws. opinii o projekcie ustawy MRiPS o zmianie ustawy
o sus oraz niektórych innych ustaw

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie ocenia kierunek zmian zaproponowanych w projekcie ustawy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 22 stycznia 2021 r. (dalej: projekt).

Projekt zawiera liczne rozwiązania porządkujące oraz ułatwiające stosowanie przepisów ubezpieczeniowych. Nie ma jednak w całości takiej natury; w części przypadków są to rozwiązania o dużych konsekwencjach praktycznych dla płatników i ubezpieczonych. Wobec części rozwiązań warto rozważyć rozwiązania alternatywne.

Zdaniem NSZZ „Solidarność” projekt pokazuje przede wszystkim potrzebę dalszych prac nad bardziej fundamentalnymi zmianami w systemie ubezpieczeń społecznych. Poza kwestią wielokrotnie podnoszoną w zakresie konieczności wprowadzenia pełnej składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe przy umowie zlecenia oraz kumulacji tytułów ubezpieczeniowych należy zwrócić uwagę na pilną potrzebę prac nad:

- konstrukcją dobrowolnego ubezpieczenia, którego to obecnie obowiązująca konstrukcja pokazała całą swoją dysfunkcyjność w okresie epidemii Covid-19. NSZZ „Solidarność” stoi na stanowisku konieczności wprowadzenia regulacji obligującej osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą do jej opłacania;
- konstrukcją samego prawa nabycia statusu emeryta. W obecnym stanie prawnym, w którym przesłanką nabycia prawa do emerytury jest jedynie wiek, co powoduje możliwość uzyskania statusu emeryta i równocześnie otrzymywania emerytury, której wysokość w żaden sposób nie zapewnia możliwości realizacji najbardziej elementarnych potrzeb bytowych, nie da się zachować spójności z obowiązującą regulacją, iż prawo do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia (oraz prawo

do zasiłku rehabilitacyjnego czy zasiłku wyrównawczego) nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do emerytury;

- w kontekście proponowanych zmian porządkujących system ubezpieczeń społecznych NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę na problem zróżnicowanych okresów przedawnienia. Zgodnie z art. 24 ust. 4 o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat. Natomiast zgodnie z art. 133 ust 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń następuje to za okres 3 lata. Racjonalne wydaje się wydłużenie okresu 3 lat do 5 w celu zwiększenia całościowej spójności regulacji;
- problematyka składu Rady Nadzorczej ZUS. W ostatnim czasie znacząco zwiększyła się liczba przedstawicieli reprezentatywnych organizacji pracodawców w Radzie Nadzorczej ZUS co jest prostą konsekwencją uzyskania przez kolejne organizacje przymiotu reprezentatywności na potrzeby RDS. Pracodawcy mają w tej chwili 6 przedstawicieli podczas, gdy reprezentatywne organizacje związkowe 3. Strona rządowa ma tylko 4 mandaty w Radzie. Narusza to proporcje i wpływ na decyzje Rady. Partnerzy społeczni powinni mieć równą liczbę reprezentantów. Zmiany powinny pójść w kierunku ograniczenia liczby przedstawicieli pracodawców do 3 i rotacyjnej obsady przez nich mandatów.

Podsumowując, NSZZ „Solidarność” uważa, że opiniowany projekt pokazuje, przede wszystkim pilną potrzebę bardziej pogłębionych prac biorących także pod uwagę konieczność przeprowadzenia analizy niezbędnych zmian w polskim systemie ubezpieczeniowym ze względu na wdrażanie Europejskiego Filara Praw Socjalnych i nadania im znacznego przyspieszenia.

Uwagi szczegółowe do projektu

W dalszej części stanowiska zastosowano numerację propozycji przedstawionych w projekcie zawartą w Uzasadnieniu.

1. Jako szczególnie ważne ze względu na stabilność wpływów do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak też interes ubezpieczonych należy zaliczyć propozycję nr 1 (ujednoczenie zasad objęcia ubezpieczeniami wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, partnerskiej lub komandytowej) oraz propozycję nr 9 (inny sposób waloryzacji składek oraz kapitału początkowego dla osób, które wystąpią o emeryturę w czerwcu).
2. W odniesieniu do propozycji nr 8 (zwiększenie zakresu ochrony rentowej osób, które stały się całkowicie niezdolne do pracy w okresie pobierania świadczenia

pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, bądź po ustaniu prawa do tych świadczeń) proponowany kierunek zmian jest właściwy, ale nie rozwiązuje istoty problemu. Preferowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie obowiązku opłacania składki przez cały okres pobierania wyżej wskazanych świadczeń. Najlepszym rozwiązaniem byłoby opłacanie składek za cały czas pracy opiekuna nie ograniczając się do okresów minimalnych 20/25 lat. Uznając prawo opiekunów do ubezpieczenia społecznego nie ma podstaw do ograniczenia okresów jego ubezpieczenia.

3. W wypadku propozycji nr 10 (Ujednolicenie przepisów w zakresie przeliczania emerytur z tzw. starego i nowego systemu - emerytów kontynuujących aktywność zawodową i rozliczania świadczeń oraz ujednolicenie zasad udostępniania danych i dokumentów niezbędnych do ustalania prawa do świadczeń i ich wysokości albo potwierdzania istnienia do nich prawa w systemie pracowniczym i zaopatrzeniowym) należy rozważyć rozwiązanie alternatywne. Po pierwsze należy przyjąć, że ze względu na sytuację na rynku pracy i prognozowaną wysokość przyszłych świadczeń emerytalnych należy zachować/wprowadzić wszelkiego rodzaju rozwiązania promujące dłuższą, ponad ustawowy wiek emerytalny, aktywność. Można założyć, że starsze osoby (które otrzymują świadczenia emerytalne z tzw. starego systemu) napotykają więcej przeszkód związanych ze stanem zdrowia czy poziomem kompetencji, aby kontynuować aktywność zawodową – tak więc bardziej korzystne zasady przeliczania świadczenia (w stosunku do „młodszych” emerytów) wydają się zasadne. Tak więc, zdaniem NSZZ „Solidarność” nie ma potrzeby likwidacji art. 110 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Postulujemy także taką modyfikację, aby wniosek o przeliczenie emerytury (w nowym i starym systemie) można było składać raz na 6 miesięcy a nie raz do roku.
4. W wypadku propozycji nr 11 (Prawo do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego) należy podkreślić, że ustawodawca nie przedstawił żadnego uzasadnienia przemawiającego za skróceniem okresu pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego do 91 dni.

Warszawa, 23 lutego 2021 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek